

VI. Évfolyam 2. szám - 2011. június

Kozák Attila
kozak24@freemail.hu

A HARMADIK VONALAS LÁNGLOVAG

Absztrakt

Publikációm választására azért került sor, mert a tűzoltóság hármass rendszerének tűz megelőzés-tűzoltás-tűzvizsgálat nem érvényesül, vagy alig érezhető. A jelenlegi országos vezetés elkezdte a harmadik vonal a tűzvizsgálat problémáját kezelni. E probléma elméleti és gyakorlati síkon is megoldást követel. A téma fontossága abból is lemérhető, hogy egyre több fórumon lehet aggályokat hallani a tűzvizsgálat alacsony színvonaláról. Publikációmba gondolatokat fogalmaztam a múlttól-, jelenről-jövőről, hogy igen is milyen fontos terület a tűzoltóság harmadik területe a tűzvizsgálat. Fontos a tűz megelőzésnek, melyből új jobb jogszabályokat lehet alkotni a társadalom érdekében, fontos a tűzoltási vonalnak, melyből a szakmai színvonalat lehet emelni és fontos a károsultaknak és károsultaknak, hogy jogukat törvényesen igazságosan érvényesíteni tudják. Remélem témaválasztásom jó gondolat ébresztőül szolgál a tűzvizsgálat szakmai színvonalának emeléséhez, de a megfelelő megoldások kidolgozása a központi szervek feladata.

This article has been written because the triple system of the fire service, in particular, fire prevention, fire extinction and fire investigation cannot or can hardly be observed. The current national leadership has started to deal with the problem of the third line, i.e. fire investigation. This problem needs a solution both in principle and in practice. The importance of this topic is also shown by the fact that anxiety about the low standard of fire investigation is expressed in more and more forums. My article discusses the past, the present and the future, too, stating that the third task of the fire service, i.e. fire investigation is essential. It is important for the fire prevention in order to make better legal provisions for the society; it is important for the fire extinction line in order to improve the professional standards; and it is important for the damaged persons to enforce their rights lawfully and fairly. I hope that my topic selected will be thought-provoking enough to improve the professional standard of fire investigation, but the elaboration of appropriate solutions will be the duty of central organs.

Kulcsszavak: *tűzvizsgálat, tűzvizsgáló, hatósági eljárás, illetékesség, keletkezési ok ~ fire investigation, fire investigator, official procedure, competence, cause of formation*

BEVEZETŐ

A tűzvédelem kezdetben a hagyományokon alapult, melyet felváltott az írásban rögzített tűzi rend.

E szabályzásokat követték a helyhatóságok által alkotott tűzszabály rendeletek, illetve az állami szervek által rögzített tűzrendészeti rendeletek, s végül az állami vezetés szintjén alkotott törvények, kormányrendeletek, miniszteri rendeletek, intézkedések.

Jelenleg hazánkban a tűzvédelmi törvény képi a tűz elleni védekezés törvényi hátterét. Az intézkedések szükség szerint kötelező magatartásra kényszerítik az állampolgárokat, állami és társadalmi szervezeteket egyaránt.

Magyarországon elméletileg a tűzvédelmi törvényt hármas tagozódás jellemzi. Tűz megelőzés, tűzoltás-műszakimentés, valamint a tűzvizsgálat.[1] E hármas tagozódás harmadik elemét szeretném írásomban megvizsgálni, rávilágítva arra, hogy miért harmadik vonalas lánglovag a tűzvizsgáló.

A TŰZVIZSGÁLAT, MINT MUNKATEVÉKENYSÉG

A tüzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokat jelenleg a 12/2007.(IV.25.) ÖTM rendelet szabályozza. A rendelet megfogalmazása szerint a tűzvizsgálat célja: „olyan tűz megelőzési, tűzoltási beavatkozási tapasztalatok megszerzése, következtetések levonása, amelyek alkalmasak a tűz megelőzési ismeretek bővítésére, a mentési beavatkozási feltételek javítására és hozzájárulnak a jogkövető magatartáshoz.”

A tűzvizsgálat során a tűzvizsgáló, a tűz keletkezésének, terjedésének körülményeit; a tűz keletkezésének helyét, idejét; a tűz keletkezésének ok-okozati összefüggéseit; továbbá a tüzesettel kapcsolatos személyi felelősséget, a tűz keletkezésének megelőzésére, továbbterjedésének megakadályozására vonatkozó tűzvédelmi előírások érvényesülését, a tűz megelőzésre vonatkozó előírások érvényesülését, a tűzoltás alapvető feltételeinek meglétét vizsgálja.[2]

A területileg illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóság a bejelentett tüzesettel kapcsolatban az ügyfél kérelmére tüzeseti hatósági bizonyítványt ad ki. A tüzeseti hatósági bizonyítvány a tűzvizsgálati eljárás lefolytatásától függetlenül adható ki.

A kérelem tartalmazza: a kérelmező ügyfél vagy képviselőjének adatait, lakcímét/székhelyét, távközlési úton történő elérhetőségét, a tűz keletkezési helyét, idejét, valamint azt az indokot, amely miatt a hatósági bizonyítvány kiadását kezdeményezi.

A tüzeseti hatósági bizonyítvány a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 83. §-ának (3) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza: a tűzjelzés idejét, a tüzeset helyét és idejét, tűzoltói beavatkozás történt-e, indult-e tűzvizsgálati eljárás, a tüzesetről rendelkezésre álló adatok közül azon adatokat, melyek a tüzeseti hatósági bizonyítvány felhasználása szempontjából szükségesek. A tüzeseti hatósági bizonyítvány kiadása megtagadható, ha a tüzeset megtörténtének ténye a helyszín megtekintése alapján nem állapítható meg.[3]

A TŰZVIZSGÁLÓ, MINT HARMADIK VONALAS LÁNGLOVAG?!

Ma Magyarországon nem érvényesül, vagy csak alig érezhető a tűz megelőzés - tűzoltás-tűzvizsgálat összefüggő hármas rendszere.

Gyakorlatilag a tűzoltóságok két részre tagozódtak: tűz megelőzési, valamint a tűzoltási-műszaki mentési szakterületre. A tűzvizsgálatnak jelenleg nincs önálló része a szervezeten belül.

Első lépésként a tűzmegeelőzési szakterület szakemberei engedélyezik egy épület, vagy létesítmény használatbavételét. A második lépcsőfokot az jelenti, ha valamilyen oknál fogva tűz keletkezik és a tűzoltási vonal készenléti tűzoltói állománya, elvégzi a mentési, tűzoltási feladatokat.

A harmadik munkafázis során kerül az előtérbe a tűzvizsgáló, mint harmadik vonalas lánglovag. Az ő feladatai közül a legfontosabbakat a tűz keletkezési helyének pontos meghatározása és az ok-okozati összefüggések feltárása jelenti.

A tűzvizsgáló, hogy minél kisebb hibaszázalékkal és eredményesen dolgozzon, nagy felkészültséggel és kellő rutinnal kell (kellene) rendelkeznie.

A TŰZVIZSGÁLAT MŰLTJA

A tűzvizsgálat a rendszerváltás előtt jól működött. Készenléti szolgálati rendszerben látta el feladatait a tűzvizsgálói szolgálat, a vonulós tűzoltókhoz hasonlóan.

Ebben az időszakban az volt az előírás, hogy valamennyi bekövetkezett tüzesetnél el kellett végezni a tűzvizsgálatot, melynek dokumentálását és a statisztika pontos vezetését megkövetelte az akkori országos és megyei szakmai vezetés.

A múlt század utolsó évtizedében az a központi irányelv vált uralkodóvá, hogy a tűzvizsgálatot azok végezzék, akiknek bizonyos érdekei fűződnek hozzá. (pl.: a biztosítók). Ez az elképzelés azonban nem igazolta létjogosultságát, ezért a tűzvizsgálati tevékenység egy 1997-ben kiadott BM rendelettel visszakerült a tűzoltóságokhoz.

A köztes nyolc év alatt azonban megváltozott a tűzoltóságoknál is a szakmai háttér. A nagy gyakorlati tapasztalattal és kiváló szaktudással rendelkező kollégák nyugdíjba vonultak, nem volt meg az átmenetet képező középkorosztály. (Csak megjegyzésként: ez a folyamat súlyosan érintette és érinti ma is, a tűzoltóság másik két szakterületét is)

Így nem csoda, sőt előre prognosztizálható következmény volt, hogy a tűzvizsgálói munka színvonala a mélybe zuhant.

Az akkori szakmai felső vezetés nem gondolkozott azon, hogy a hatósági (tűzvizsgálati) feladatokat újra önálló résszé, harmadik vonallá tegye.

A TŰZVIZSGÁLAT MA MAGYARORSZÁGON

Napjainkban a tűzvizsgálatot végzők száma 700-1000 fő közé tehető. Feltételezem, hogy ennyi hozzáértő nagy tapasztalattal és rutinnal rendelkező kolléga jelenleg nincs a harmadik vonalban.

Ma ugyanúgy, mint régen a tűzvizsgálati tevékenységet bonyolult helyszíneken, alkalmanként társszervekkel közösen, a vonatkozó előírások maradéktalan betartásával kell elvégezni. Saját tapasztalataim szerint a jelenlegi képzés (két hetes tűzvizsgálói tanfolyam) nem teremt biztos alapot a jó munkához, a gyakorlati tapasztalat kevés és sok esetben a kijelölt szakemberek nem dönthetnek önállóan arról, hogy akarnak-e tűzvizsgálatot végezni.

Továbbá kérdéses az is, hogy a jelenlegi törvény (Ket) megfelel-e a tűzvizsgálati tevékenység szabályozására és eléri-e valódi célját.

Mielőtt bárkit megsértenék véleményemmel, tudom, hogy napjainkban is dolgoznak sorainkban nagy tapasztalattal rendelkező, lelkiismeretes munkát végző kollégák, akiknek nagy tapasztalatuk van a helyszínelésben, a szemle lefolytatásában, az ügyfél-tanú meghallgatásban, de nem kevés azon kollégák száma sem, akik a tüzesetek csekély száma miatt kevés tapasztalattal rendelkeznek.

A bizonyító erejű eljáráshoz ma kevés egy nyomtatvány csomag. Szükség lenne a jó technikai háttérre és technikus tapasztalatra, jó megfigyelő képességre, helyzetfelismerésre is.

Szervezésileg is sok probléma van a jelenkori tűzvizsgálattal. A tűzvizsgálói feladat készenléti megszervezése parancsnokságonként változó. Jelenleg ez a tevékenység a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnok feladatát képezi.

A legtöbb esetben a tűzmelegelőzési osztály hivatásos állományú tagjai, valamint a 24/48 váltásos munkarendben dolgozó szolgálatparancsnokok, vagy helyetteseik végzik a tűzvizsgálatot. Ma Magyarországon, egy helyen (Budapesten) végeznek főosztályi szintű tűzvizsgálatot.

Megítélésem szerint, ha a tűzmelegelőzési előadó végzi a tűzvizsgálatot, akkor kevesebb szakhatósági munkát tud elvégezni, ha a készenléti szolgálatparancsnok, illetve helyettese feladata a tűzvizsgálat, akkor nem valószínű, hogy adott szolgálati napon le tudja zárni az ügyet. Különösen igaz ez, ha az eset bonyolult, vagy másokat is be kell vonni az eljárásba.

A tűzoltó parancsnokságoknak a jelenlegi normatív finanszírozási rendszerében nincs pénzügyi forrásuk külön ügyeleti osztályt biztosítani a „harmadik vonal” magas színvonalú munkájának biztosításához.

A korábbiakban már említést tettem a tűzvizsgálói szakképzésről. Ma a tűzoltó szakképzés területén a tűzvizsgálati témakörre csak néhány órában kerül sor. Az óraszám még az alapismeretek elsajátításához is kevés.

A BM Katasztrófavédelmi Oktatási Központ 2005-ben 60 órás tanfolyam keretében szervezte újjá a tűzvizsgálói képzést. E tanfolyam már jó kiindulási alapot jelent az elméleti ismeretek elsajátításához, azonban kevés a gyakorlati óraszám, melyet a féléves - saját parancsnokságon eltöltött - felkészülési idő próbál kompenzálni.

Tapasztalataim alapján az otthoni gyakorlati felkészülés a kevés vizsgálati cselekmény miatt nem ad kellő gyakorlati tudást. A záróvizsga egyedisége jó lehetőséget ad a vizsgáztatónak, hogy objektív képet kapjon a tűzvizsgálat jelenlegi helyzetéről.

ÖSSZEGZÉS

Ha hazánkban a tűzvizsgálat, mint harmadik vonal szakmai színvonalát emelni szeretnénk, bizonyos irányba lépéseket kell tenni.

A tűzvizsgálatot végzőkkel szemben támasztott elvárásokat pontosan meg kell határozni. Nem elég, hogy valakinek felsőfokú szakmai végzettsége van, ehhez társítani kellene a megfelelő szakmai szakképzettséget is. Így csökkenhet az általam említett 700-1000 fő vizsgálatot végzők köre.

Azoknak a tűzoltó szakembereknek, akik a tűz keletkezési okát vizsgálják, az eredményes munkavégzéshez szükségük van a tűz tulajdonságainak megismerésére a gyakorlati életben, valamint olyan tűzoltó szakirodalomra, melyben összegezve vannak a műszaki, jogi, eljárás ismeretek. A tűzvizsgálat igényes, sokrétű munkát igényel, melyhez párosulni kell a műszaki, jogi ismeret felhasználásának, s nem utolsó sorban az állandó önképzésnek. Ezen ismeretek birtokában alakulhat ki a sajátos látásmód, amit rutinnak nevezünk.

Amennyiben kisebb létszámmal, magasabb színvonalon végeznék a tűzvizsgálatot, a szakmai tapasztalatokat gyorsabban lehetne összegezni, melyből a tűzvédelem minden területe pozitív tapasztalatot szerezhetne.

A hatályban lévő rendeletek és jogszabályok lényegesen lecsökkentették a tűzvizsgálatok számát (lásd 1. sz. melléklet). Hazánkban országosan éves szinten alig több mint 1000 tűzvizsgálatot végeznek.

A 2. sz. melléklet táblázatából, mely a Szabolcs - Szatmár Bereg megyei adatokat tartalmazza, jól érzékelhető, hogy a vizsgálat lefolytatását a tüzesetek több mint 50%-ában bűncselekmény gyanúja miatt kellett végezni. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy szakmai okból lényegesen több vizsgálatra lenne szükség, mely a tűzvizsgálatot tökéletesítené.

Megfogalmazódik az a gondolat, hogy szükséges egy tűzvizsgálói osztály, mely megyei szinten vizsgálná tüzeket. A hatékonyság érdekében a tűzvizsgálónak készenlétben kellene lenni, így a hatósági eljárást a tűzoltói beavatkozással szinte egy időben lehetne megkezdeni és az eredményességet javítaná a közvetlen segítség, melyet a beavatkozó tűzoltóktól kaphatna közvetlenül. Ehhez a felálláshoz legalább két fő kell, egy vizsgáló és egy technikus, valamint a beavatkozó egység parancsnoka.

Az ma még kérdés, hogy lesz-e újra önálló harmadik vonalas lánglovag és újjászerveződik-e a tűzvizsgálói osztály, mely képes lenne a magas színvonalon készített vizsgálati anyagokat, tanulmányokat összefogni, hasznosítani.

Felhasznált irodalom

[1] 1996. évi XXXI. Törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról.

[2] 12/2007.(IV.25.) ÖTM rendelet a tüzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokról

[3] Bartha Iván, Fentor László: *A tűzvizsgálat alapjai*

- A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól szóló 261/2009.(XI.26.) Korm. Rendelet
- Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról szóló 9/2008. (II.22.) ÖTM rendelet vonatkozó fejezetei

1. számú melléklet

S.sz.	Megye	Tűzvizsgálatok száma	
		2009. év	2010. év
1.	Bács-Kiskun	105	87
2.	Baranya	51	42
3.	Békés	37	46
4.	Borsod-Abaúj-Zemplén	55	71
5.	Budapest	182	180
6.	Csongrád	56	30
7.	Fejér	17	21
8.	Győr-Moson-Sopron	50	31
9.	Hajdú-Bihar	48	49
10.	Heves	50	39
11.	Jász-Nagykun-Szolnok	50	66
12.	Komárom-Esztergom	38	39
13.	Nógrád	21	15
14.	Pest	148	140
15.	Somogy	35	30
16.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	53	42
17.	Tolna	22	21
18.	Vas	29	33
19.	Veszprém	26	36
20.	Zala	50	37
Mindösszesen:		1123	1051

Tűzvizsgálatok száma: 2009. - 2010.

(országos adatok)

forrás: <http://kit.katved.gov.hu/kap/>

2. számú melléklet

Tűzoltóság (HÖT)	Fehérgyarmat	Mátészalka	Záhony	Kisvárd	Nyíregyháza	Nyírbátor	Vásárosnamény
Bűncselekmény gyanúja miatt:	4	3	2	4	9	4	2
Haláleset miatt:	1	-	-	-	1	-	-
Tűzeset minősített riasztási fokozata miatt:	1	-	-	2	3	4	2
Szakmai vagy egyéb okból:	-	-	-	-	2	1	-
Tűzoltó 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett:	-	-	-	-	-	-	-
Tömegtartózkodás ú épületben történt a tüzeset:	-	-	-	-	-	-	-
Nem működött tűzvédelmi rendszer, berendezés	-	-	-	-	-	-	-
Becsült kárérték meghaladhatja a 100 millió forintot:	-	-	-	-	-	-	-

2010-ben megindított tűzvizsgálatok okai
(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)
Forrás: <http://kit.katved.gov.hu/kap/>

3. számú melléklet

Tűzoltóság (HÖT)	Fehérgyarmat	Mátészalka	Záhony	Kisvárd	Nyíregyháza	Nyírbátor	Vásárosnamény
A HÖT illetékességi területén 2010. dec. 03. – 2011. jan. 31. között megindított tűzvizsgálatok száma:	2	1	-	1	4	3	2
Kizárások száma az illetékességi területen 2010. dec. 03. – 2011. jan. 31. között megindított tűzvizsgálatokból:	2	1	-	1	3	2	2

Kizárás vizsgálata

forrás: <http://kit.katved.gov.hu/kap/>